

Слід відмітити, що проблема зайнятості населення в регіоні стабілізується. Всього протягом 9 місяців 2016 р. на обліку в центрі зайнятості перебувало 96,0 тис. осіб, в т. ч. по місту 51, 5 тис. осіб.

Основними причинами безробіття, як обстеження та адміністративних даних від державної служби зайнятості, найбільш часто є: звільнення за його власним бажанням; звільнення з економічних причин; нездатність знайти роботу після закінчення навчання.

У сучасних умовах напрями соціальної політики держави та місцях треба спрямувати щодо збільшення зайнятості населення за рахунок пошуку інвесторів і відкриття нових підприємств (фірм) різної форми власності методів господарювання. На початку за умов паритетних основ соціального партнерства державного і приватного капіталу. Особливо це стосується сільських районів, переважно розвинутих виробництвом продукції сільського господарства. Тим більш аграрний сектор економіки країни постає експортне орієнтованою галуззю.

Зниженню рівня безробіття і підвищенню зайнятості населення на містах сприяє не тільки відкриття нових робочих міст, а також надання допомоги в навчанні та перепідготовки, а також стимулювання створення гнучких ринку праці.

*Одержано 26.10.2016*

УДК 330.1

**Сергій Миколайович БОРТНИК,**

*кандидат юридичних наук,*

*декан факультету № 2*

*Харківського національного університету внутрішніх справ*

## **ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Дослідження теоретичного аспекту проблематики визначення економічної безпеки суб'єктів господарювання дозволило встановити, що її забезпечення слід досліджувати, з одного боку, як функціональну галузь менеджменту суб'єкта, а з іншого боку, як самостійну галузь у системі управління. Незважаючи на тривалий розвиток змісту цієї категорії в індуктивний спосіб, ми пропонуємо звузити його до визначення функціональних завдань відповідної служби.

Наша позиція полягає в тому, що економічна безпека – це сукупність умов, що забезпечують захищеність економічного потенціалу, її фінансового стану та кон'юнктури ринку від зовнішніх і внутрішніх загроз, пов'язаних із несприятливими впливами зовнішнього середовища, які сприяють досягненню цілей функціонування в умовах

конкуренції й елементів господарського ризику. Якісна своєрідність цього процесу розкривається під час реалізації системного підходу, що дозволяє комплексно досліджувати об'єкти економічної безпеки, виділяти провідні напрямки її забезпечення й визначати послідовність їх виконання.

Таке розуміння економічної безпеки дозволяє стверджувати, що суб'єкт підприємництва, здійснюючи свою господарську діяльність, у разі зміни внутрішніх і зовнішніх умов функціонування ухвалює ризикові рішення й управляє ними в умовах конкуренції, домагається запобігання, ослаблення та захисту від існуючих і прогнозованих небезпек і загроз, насамперед для досягнення сталого розвитку. З метою одержання найбільш високого рівня економічної безпеки організація повинна стежити за дотриманням головних її функціональних критеріїв діяльності, у ролі яких виступає фінансова, інтелектуальна, кадрова, техніко-технологічна й інформаційна безпека. Кожна з них характеризується власним змістом, набором функціональних критеріїв і способами забезпечення.

У свою чергу, можливості забезпечення економічної безпеки залежать від того, наскільки ефективно вдається запобігти загрозам та усунути збитки від негативних впливів на функціональні складові економічної безпеки. Джерелами таких негативних впливів є усвідомлені (суб'єктивні) та неусвідомлені (об'єктивні) дії людей та організацій, зокрема органів державної влади, міжнародних організацій або підприємств конкурентів, а також збіг різних об'єктивних обставин.

Основними суб'єктами забезпечення економічної безпеки є: держава, що здійснює функції в цій галузі через органи законодавчої, виконавчої й судової влади; громадяни, громадські організації й об'єднання, що володіють правами й обов'язками по забезпеченню безпеки відповідно до чинного законодавства; структурні підрозділи й служби організації, які безпосередньо займаються забезпеченням безпеки бізнесу.

Як головні об'єкти економічної безпеки слід виділити особистість, суспільство з матеріальними й духовними цінностями, державу з конституційним ладом, суверенітетом і територіальною цілісністю, організації, об'єднання й установи матеріальної або нематеріальної сфери, види ресурсів і майна з їх кількісною та якісною характеристикою, окремі види діяльності й процеси, що відбуваються в організації.

Подвійність суб'єктів та об'єктів економічної безпеки визначається можливістю її вивчення на різних рівнях.

Повертаючись до авторської точки зору на систему формування економічної безпеки організації, її об'єктом виступає економічний потенціал суб'єкта, його фінансовий стан і ринкові позиції, на які

спрямовано управлінські впливи з метою забезпечення захищеності від різноманітних небезпек і загроз. Водночас, суб'єктами економічної безпеки виступають ті особи, підрозділи й служби, які безпосередньо займаються забезпеченням функціонування. Залежно від приналежності суб'єкта економічної безпеки їх можна розділити на дві групи: служби, що займаються цією діяльністю безпосередньо в організації, і зовнішні органи, які перебувають за межами організації й не підпорядковуються керівництву. Із цього стає очевидним, що забезпечення економічної безпеки організації вимагає створення власної системи, яка ґрунтується на сукупності суб'єктів, що здійснюють цілеспрямовану діяльність, та особистій участі в реалізації мети й завдань функціонування організації.

Ефективність функціонування системи забезпечення економічної безпеки передбачає своєчасне виявлення, урахування та знаходження способів запобігання або послаблення небезпек і загроз. В узагальненому вигляді вони виступають як деструктивні обставини, що чинять вплив на стан суб'єкта, а підґрунтям здійснення практичних дій з її забезпечення є аналіз і синтез загроз, які за своєю природою не є постійними, проявляються й зникають, зростають і зменшуються, змінюють свою значимість.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що економічна безпека відображає здатність організації забезпечувати її ефективне функціонування, використання наявних ресурсів для виконання поточних завдань і забезпечення подальшого розвитку. Інакше кажучи, вона являє собою сукупність внутрішніх і зовнішніх умов, що забезпечують інтенсифікацію діяльності суб'єкта господарювання, одержання прибутку та забезпечення конкурентоспроможності.

*Одержано 12.10.2016*

УДК 330.101

**Валерія Вадимівна БАРАНОВА,**

*кандидат економічних наук, доцент,*

*доцент кафедри економіки та фінансів факультету № 6*

*Харківського національного університету внутрішніх справ*

## **ТІНЬОВИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Із тіньовою економікою борються віддавна. Про неї яскраво висловився в XIX ст. Гоголь: «Шахрай на шахраї сидить і шахраєм поганяє». У наш час про тіньову економіку теж не забувають. Національна економіка в останній час підпадає під вплив негативних явищ, що являють собою загрозу економічній безпеці держави та лежать у